

Solkampagnen | Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden

Danskernes solarievaner 2017

– en kortlægning

Danskernes solarievaner 2017 – en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed ved:

Maria Kristine H. Meyer

- Analysekonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på marmey@cancer.dk og tlf: 35 25 76 09

Karen Linding Thomsen

- Praktikant, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Christine Lind Behrens

- Senior projektleder, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Meyer MKH, Thomsen KL, Behrens CL.

Danskernes solarievaner 2017 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2018

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 35 25 75 00

Rapporten findes på www.solkampagnen.dk

Forsidebillede: Colorbox

ISBN: 978-87-7064-401-3

Copyright ©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Januar 2019

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2017, samt udviklingen i danskernes solarievaner siden 2008. Derudover rapporteres også danskernes holdninger til en aldersgrænse for solariebrug, samt deres opmærksomhed på forandringer i deres hud.

Siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne begyndte i 2007, har andelen af solariebrugere været faldende indtil 2013. Siden da har andelen af solariebrugere ændret sig meget lidt fra år til år, og i 2017 var andelen den samme som i 2013 (12 %). Solkampagnen vil arbejde for – gennem både oplysning og påvirkning af strukturelle og lovgivningsmæssige forhold – at få andelen af solariebrugere endnu længere ned.

Næsten halvdelen af danskerne, der har brugt solarium, havde deres solariedebut inden de fyldte 18 år og mere end halvdelen af alle danskerne støtter op om en 18-års aldersgrænse for brug af solarium. En 18-års aldersgrænse vil betyde, at de helt unge ikke vil kunne gå i solarium, før de bliver myndige, og vi forventer, at dette vil betyde, at færre starter med at bruge solarium. Solkampagnen vil arbejde for, at solarieloven fra 2014 ændres, så den i højere grad beskytter børn og unge – eksempelvis ved en 18 års aldersgrænse.

Solkampagnen vil desuden arbejde for, at flere danskere tjekker deres hud for mistænkelige modermærker regelmæssigt. Jo tidligere man opdager forandringer i sin hud og søger læge og eventuelt behandling, desto større er chancerne for at overleve modermærkekræft. I rapporten ser vi, at kun 28 % af danskerne tjekker deres hud halvårligt eller oftere.

Peter Dalum, Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	4
Konklusioner og anbefalinger.....	5
1. Indledning.....	6
2. Danskernes brug af solarium.....	8
3. Debutalder ved solariebrug.....	11
4. Holdning til lovgivning om solariebrug.....	13
5. Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft	15
6. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft	17
7. Metode.....	21
Litteraturliste.....	25

Sammenfatning

Der er sikker evidens for, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende. Solariebrug øger risikoen for at udvikle modermærkekræft med 20 %, og hvis man går i solarium inden man fylder 35 år, øges risikoen til 60 %. Risikoen stiger yderligere, desto oftere man bruger solarium (1).

I denne rapport belyses 15-64-årige danskeres solarievaner i 2017 samt udviklingen i danskernes solarievaner fra 2007-2017. Kortlægningen er baseret på data fra 4.000 respondenter i alderen 15-64 år, og den er nationalt repræsentativ på køn, alder og region.

Danskernes brug af solarium

Mere end hver tiende dansker (12 %) har været i solarium inden for de seneste 12 måneder. Unge mellem 15-29 år går oftere i solarium end ældre. Andelen af solariebrugere er faldet fra 2007 til 2013, hvorefter andelen af solariebrugere har ændret sig meget lidt fra år til år.

Debutalder for solariebrug

Blandt tidligere og nuværende solariebrugere var næsten halvdelen (45 %) under 18 år, da de gik i solarium første gang. Flere kvinder (53 %) end mænd (33 %) begyndte at gå i solarium, før de fyldte 18 år.

Holdning til lovgivning om solariebrug

62 % af danskerne mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark, mens 21 % ikke mener, at der skal være en aldersgrænse. Andelen af 15-64-årige, der mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år, er steget fra 36 % i 2007 til 66 % i 2016, hvorefter der er sket et lille fald til 62 % i 2017.

Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft

80 % af danskerne ved, at solariebrug øger risikoen for kræft. Flere kvinder (86 %) end mænd (75 %) er bekendt med dette. Færre solariebrugere (61 %) end aldrig-solariebrugere (82 %) og tidligere solariebrugere (87 %) ved, at solariebrug øger risikoen for kræft.

Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

27 % af danskerne undersøger sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden hvert halve år eller oftere, mens 39 % af danskerne aldrig undersøger sig selv. Ældre (40-64 år) undersøger sig selv i højere grad end unge (15-19 år). 14 % af danskerne har været til læge inden for det seneste år på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.

Konklusioner og anbefalinger

I dette afsnit er de vigtigste fund fremhævet, og der er fulgt op med anbefalinger til, hvordan forebyggelsesaktører kan arbejde videre med at nedbringe andelen af danske solariebrugere.

Konklusion: Andelen af solariebrugere i 2017 er på niveau med andelen i 2013

Andelen af solariebrugere har været faldende siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden iværksatte Solkampagnen tilbage i 2007 og frem til 2013. I 2017 er andelen af solariebrugere på niveau med andelen i 2013 (12 %), og der er således ikke sket et yderligere fald i andelen af solariebrugere de seneste 4 år.

Anbefaling

Der bør arbejdes for strukturelle indsatser, der kan støtte danskerne i at undlade at gå i solarium. Det tyder på, at der skal gøres andet eller mere på området, end det har været tilfældet siden 2013. Det er derfor fortsat vigtigt, at Solkampagnen kommunikerer alvoren og den fare, der er forbundet med at bruge solarium.

Konklusion: Mange danskere begyndte med at bruge solarium før de fyldte 18 år

Næsten halvdelen (45 %) af tidligere og nuværende solariebrugere var under 18 år, da de første gang gik i solarium. Derudover ser vi, at 62 % af danskerne bakker op om en 18 års aldersgrænse for solariebrug.

Anbefaling

Solarieloven fra 2014 bør revideres, så der i højere grad kommer fokus på at beskytte børn og unge. En aldersgrænse vil få færre unge til at gå i solarium, hvilket vil medføre at færre vil få modermærkekræft i fremtiden.

Konklusion: Færre solariebrugere end ikke-solariebrugere ved, at solariebrug kan give kræft

Der er færre solariebrugere (61 %) end aldrig-solariebrugere (82 %) og tidligere solariebrugere (87 %) som ved, at solariebrug øger risikoen for kræft. Dette er til trods for, at denne information står på Sundhedsstyrelsens advarselsplakat, som per lov skal hænge i solarierne.

Anbefaling

Det er afgørende, at solariebrugere er bevidste om, at deres adfærd udgør en kræftrisiko og samtidig er informeret om, hvor alvorlig modermærkekræft kan være. Derfor bør det være et fokus i kommende kampagner fra blandt andet Solkampagnen. Der bør samtidig gøres mere for at sikre, at sundhedsstyrelsens plakat bliver set af solariebrugerne.

Konklusion: For få danskere tjekker deres hud regelmæssigt

39 % af danskerne får aldrig undersøgt sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft i huden, og kun 27 % tjekker huden hvert halve år eller oftere. Dette er til trods for, at hud- og modermærkekræft, der opdages i tide, kan helbredes.

Anbefaling

Solkampagnen har siden 2016 sat fokus på at tjekke huden med kampagnen 'Tjek din hud', som er lavet i samarbejde med Dansk Dermatologisk Selskab. Denne kampagnen bør fortsætte, da der stadig er mange danskere, der ikke tjekker deres hud regelmæssigt. Det forventes, at øget viden om vigtigheden ved at tjekke sin hud, hvordan man tjekker huden og hvad man skal holde øje med vil få flere til at tjekke huden, og derigennem vil man kunne fange potentielle farlige hud- og modermærkekræfttilfælde tidligt.

1. Indledning

Formålet med denne rapport er at give den danske befolkning, politikere og presse et billede af danskernes solarievaner i 2017 og udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2017¹. I rapporten belyses solarievaner hos de 15-64-årige. Rapporten omhandler danskernes solariebrug, debutalder for solariebrug, holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft samt opmærksomhed på forandringer i huden.

Udover at henvende sig til offentligheden bruges rapporten også internt i Solkampagnen til at målrette fremtidige indsatser.

Rapporten er udarbejdet af evalueringssenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne. Solkampagnen har til formål at forebygge kræft i huden ved at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling fra den naturlige sol og solarier.

Baggrund

Solariebrug er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende [1]. Der er cirka 20 % øget risiko for at få modernærkekræft, hvis man bruger solarium, og hvis man bruger solarium inden man fylder 35 år, er risikoen øget med cirka 60 % [2, 3]. Desuden er der en dosis-respons-sammenhæng: Jo oftere, man bruger solarium, desto højere er risikoen for modernærkekræft [2].

Solariebrug øger risikoen for kræft i huden [4], som er en samlet betegnelse for flere forskellige sygdomme, som inddeles i to hovedgrupper: almindelig hudkræft² og modernærkekræft. Modernærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden og er kræft som opstår i eksisterende eller nye modernærker. Årligt registreres ca. 2.250 nye tilfælde af modernærkekræft i Danmark [5]³, og Danmark har én af de højeste forekomster af modernærkekræft i verden [6]. 11 % af de mænd og 6 % af de kvinder, der får konstateret modernærkekræft, dør af sygdommen inden for de første fem år [5]. Solariebrug er skyld i ca. hver tiende tilfælde af modernærkekræft i Danmark [2, 3].

Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er en hudkræfttype, der ligger under betegnelsen almindelig hudkræft [4].

Datagrundlag og analyse

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af analyseinstituttet Epinion i september-oktober 2017. Der indgik besvarelser fra 4.000 danskere i alderen 15-64 år. Besvarelserne blev indsamlet via kvoter, der sikrede en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til køn, alder og region. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne spurgt til deres solariebrug inden for det seneste år (dvs. for perioden

---

¹ Rapporten er den 9. af sin slags. Rapporterne kan findes på: <https://www.cancer.dk/forebyg/skru-ned-for-solen/forskning-og-evaluering/rapporter/>

² Dækker både over basalcellekræft, pladecellekræft og andre sjældnere hudkræftformer

³ Udtræk fra NORDCAN for 2011-2015 [5].

september/oktober 2016 til september/oktober 2017). Solariebrug i denne periode betegnes i rapporten som solariebrug i 2017⁴.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2017⁵. I nærværende rapport er de nyeste data fra 2017 anvendt. Derudover belyses udviklingen for udvalgte nøglevariable i perioden 2007-2017.

Statistiske analyser

I rapporten undersøges det, om der er forskelle i danskernes solarievaner ud fra følgende faktorer: køn, alder og region⁶. Når forskelle omtales i rapporten, er det altid statistisk signifikante forskelle ($p < 0,05$), der er tale om. Eksempelvis skrives kun, at der er flere unge end ældre, der går i solarium, fordi der er statistisk signifikant flere unge end ældre, der går i solarium. I de figurer, hvor der er lavet analyser for sammenhænge med køn, alder og region, og hvor der ikke er fundet en sammenhæng, er det markeret med * og en note under figuren beskriver, at der ikke er en sammenhæng.

Procenttallene i de forskellige tabeller er afrundede og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %. I beskrivelsen af figurerne omtales ofte en sum af flere tal, for eksempel andelen, der er enten enige eller meget enige i et udsagn. Denne sum stemmer ikke altid overens med den sum, som man som læser vil komme frem til, hvis man summerer tallene i figuren. Det skyldes, at figurerne viser afrundede tal, men at vi har medtaget decimalerne, når vi har summeret tallene for forskellige svarkategorier.

For mere information om metode og statistiske analyser – se rapportens kapitel 7: Metode.

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har angivet, at de har brugt solarium minimum én gang inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere

Tidligere solariebrugere dækker over respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som tidligere har brugt solarium, mens *aldrig-solariebrugere* er betegnelsen for respondenter, der aldrig har brugt solarium.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=1.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 1.000 respondenter.

⁴ Det samme er gældende for undersøgelser fra de tidligere år. Solariebrug i 2008 er eksempelvis blevet målt ved at spørge respondenter i september 2008 om deres solariebrug inden for det seneste år.

⁵ I 2016 var det dog blandt 15-70-årige, og indsamlingsmetoden var anderledes.

⁶ Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 23 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variabler er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ vurderes som værende statistisk signifikant.

2. Danskernes brug af solarium

Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1.

- 12 % af 15-64-årige har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder. 36 % har tidligere brugt solarium, mens 51 % aldrig har brugt solarium.

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2.

- Der er stort set lige mange mænd (13 %) og kvinder (12 %), som er solariebrugere. Andelen af tidligere-solariebrugere er større blandt kvinder (45 %) end mænd (26 %), hvorimod der er langt flere mænd (59 %) end kvinder (42 %), som aldrig har brugt et solarium.
- Jo lavere alder, desto større er andelen af solariebrugere. 19 % af 15-19-årige er solariebrugere, mens 6 % af 50-64-årige er solariebrugere. Dog er andelen af aldrig-solariebruger samtidig størst blandt de unge. 70 % af 15-19 årige har aldrig været i solarie sammenlignet med 39 % af 40-49-årige.

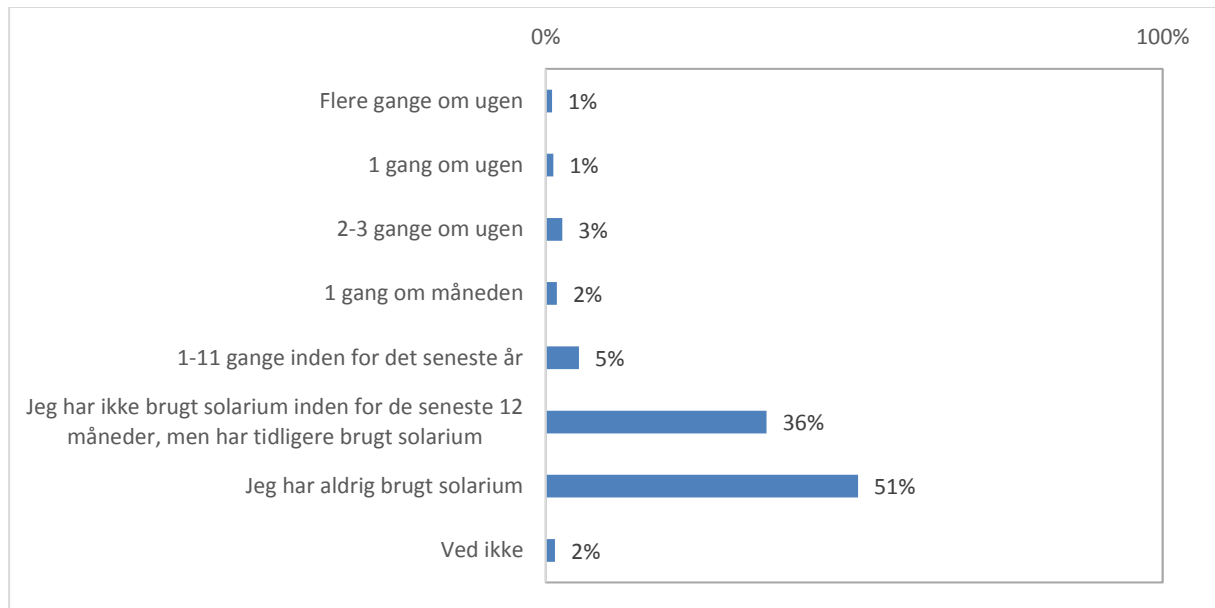
Udviklingen i andelen af solariebrugere fra 2007-2017

Figur 2.3.

- Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 25 % i 2007 til 12 % i 2017. De nyeste tal viser dog en lille stigning siden 2016 (fra 10% til 12 %).

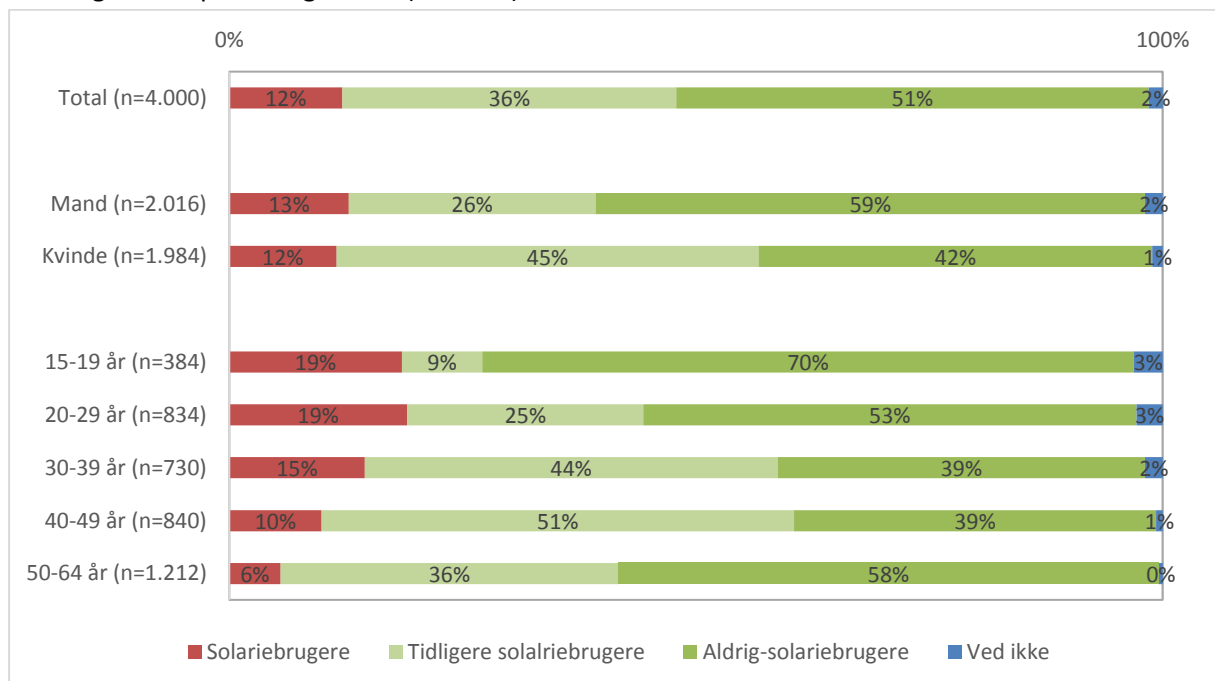
Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1. Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? (n=4.000).

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2. Andelen af solariebrugere, tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere⁷. Total og fordelt på køn og alder* (n=4.000).

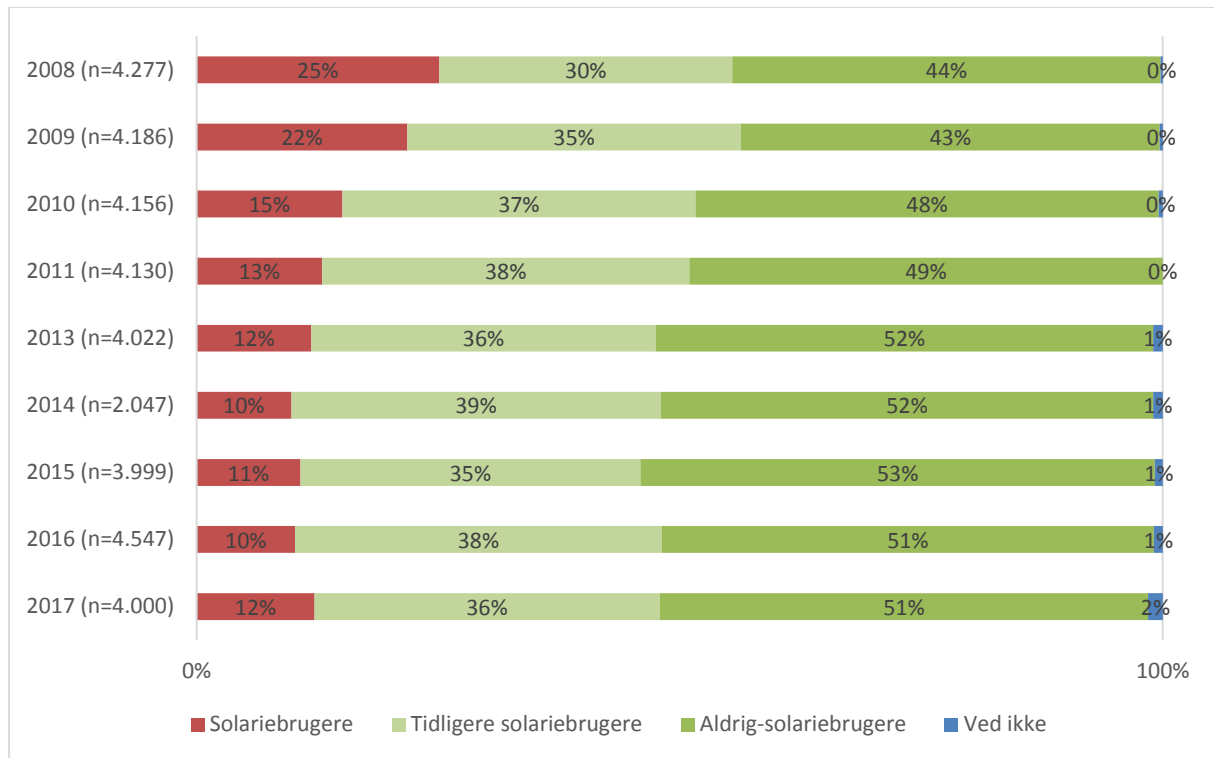

* Ingen statistisk signifikant forskel i forhold til region.

⁷ Denne opdeling er sket ud fra vores definition af solariebrugere og opdelt ud fra spørgsmålet i figur 2.1.

Udviklingen i andelen af solariebrugere fra 2007-2017

Figur 2.3. Udviklingen i andelen af 15-64-årige solariebrugere fra 2007-2017⁸.

⁸ I 2012 blev solarievaner blandt 15-65-årige ikke belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

3. Debutalder for solariebrug

Alder for solariedebut

Figur 3.1.

- Blandt tidligere og nuværende solariebrugere var 45 % under 18 år første gang, de gik i solarium. 41 % var over 18 år første gang, de gik i solarium. 14 % kan ikke huske, hvor gamle de var første gang, de gik i solarium.

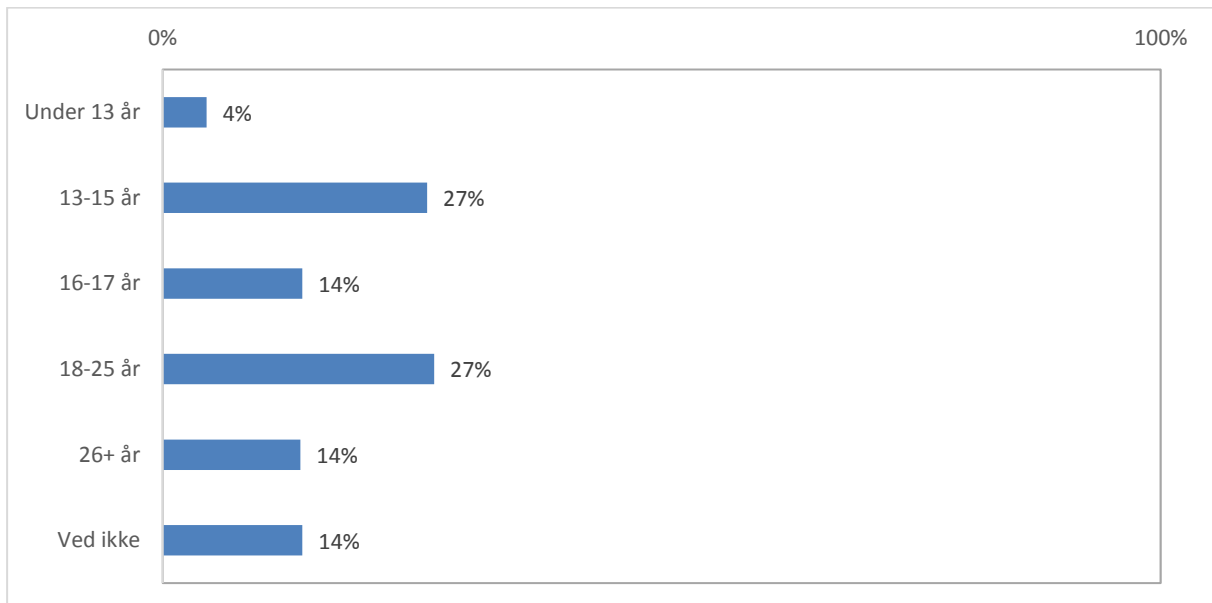
Figur 3.2.

- Flere kvinder (53 %) end mænd (33 %) startede med at gå i solarium før, de fyldte 18 år.

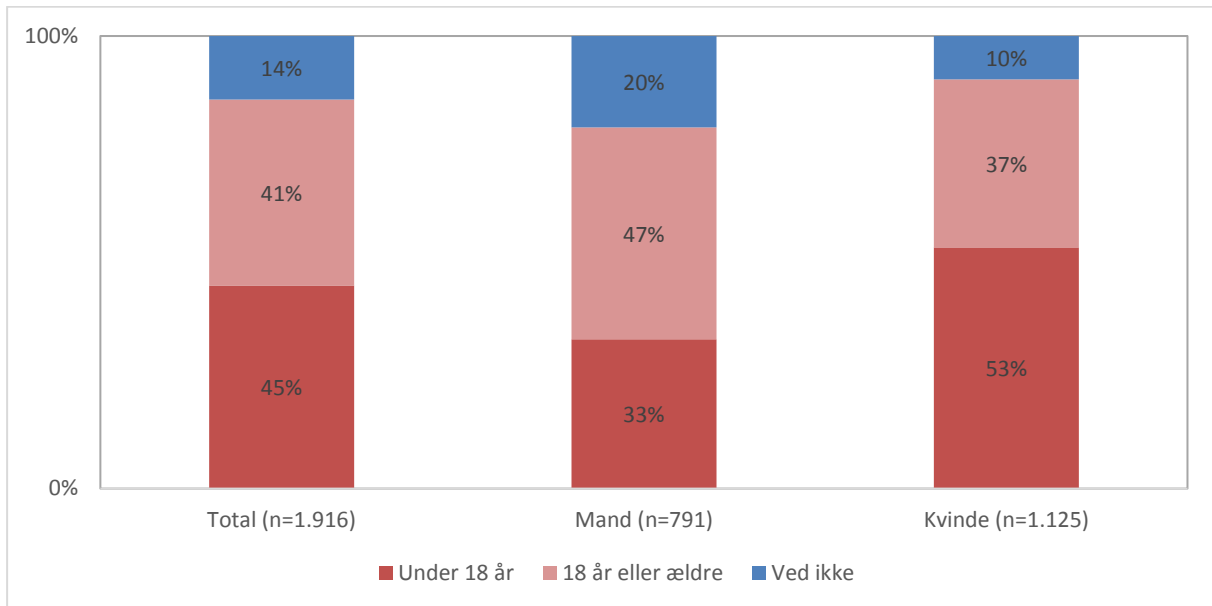
Alder for solariedebut

Figur 3.1. Hvor gammel var du cirka første gang, du gik i solarium?

Blandt tidligere og nuværende solariebrugere (n=1.916).

Figur 3.2. Andelen af tidligere og nuværende solariebrugere, der startede med at gå i solarium hhv. før og efter de fyldte 18 år.
Fordelt på køn* (n=1.916).

* Ingen statistisk signifikant forskel i forhold til region⁹.

⁹ Der er ikke lavet analyser fordelt på alder, da det vil give et skævt billede, eftersom nogle af respondenterne ikke er fyldt 18 år.

4. Holdning til lovgivning om solariebrug

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Respondenterne er blevet oplyst om, at det i Danmark er lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. De er herefter blevet spurgt om, hvorvidt de mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark.

Figur 4.1.

- 62 % af 15-64-årige mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark. 21 % mener ikke, at der skal være en aldersgrænse, mens 17 % svarer, at de ikke ved det.

Figur 4.2.

- Flere kvinder (66 %) end mænd (58 %) går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.
- Andelen, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, stiger med stigende alder. Eksempelvis går 53 % af 15-19-årige ind for en aldersgrænse, mens det tilsvarende tal er 68 % blandt 50-64-årige.

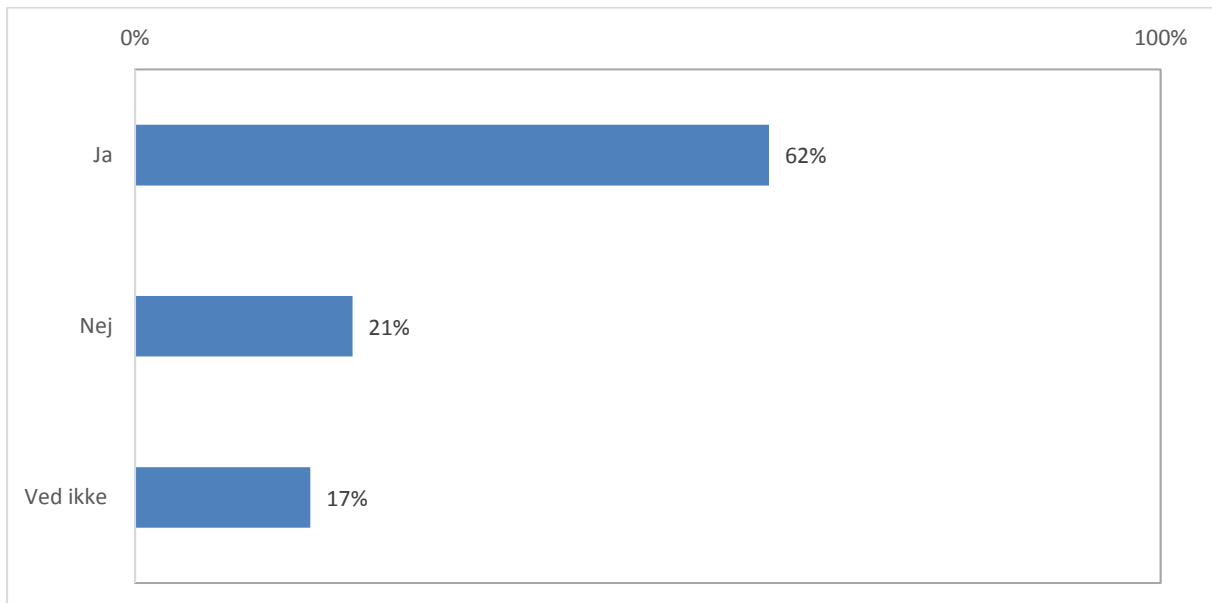
Udvikling i danskernes holdning til en aldersgrænse fra 2007-2017

Figur 4.3.

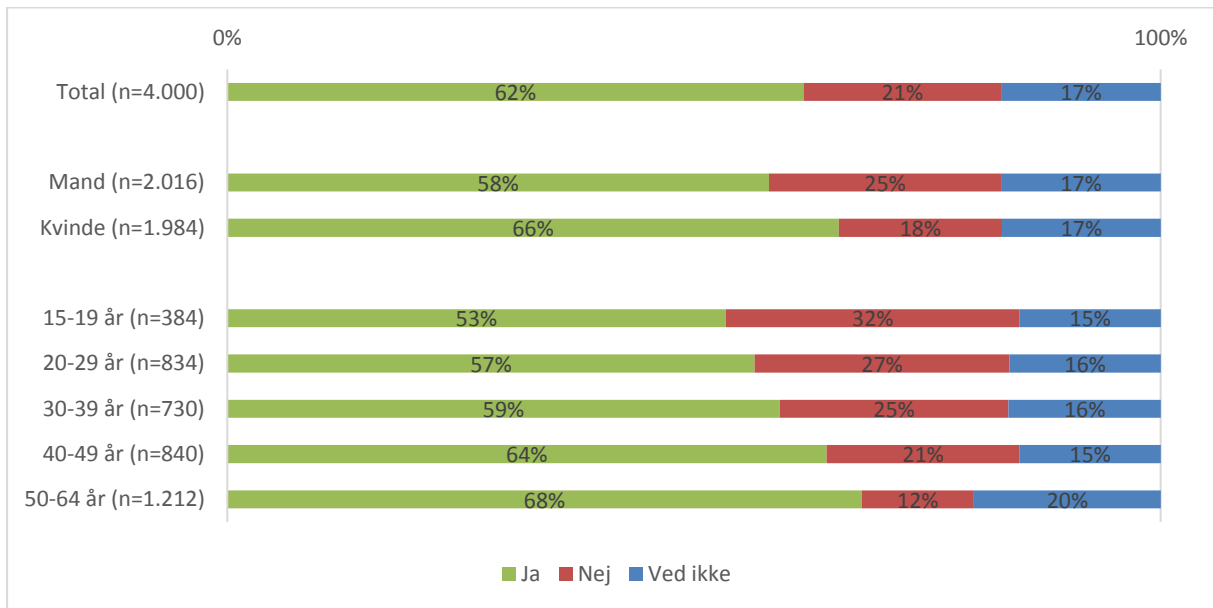
- Andelen af 15-64-årige, der mener, at der skal være en aldersgrænse, er steget fra 36 % i 2007 til 65 % i 2016, hvorefter der er sket et lille fald til 62 % i 2017.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.1. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? (n=4.000).

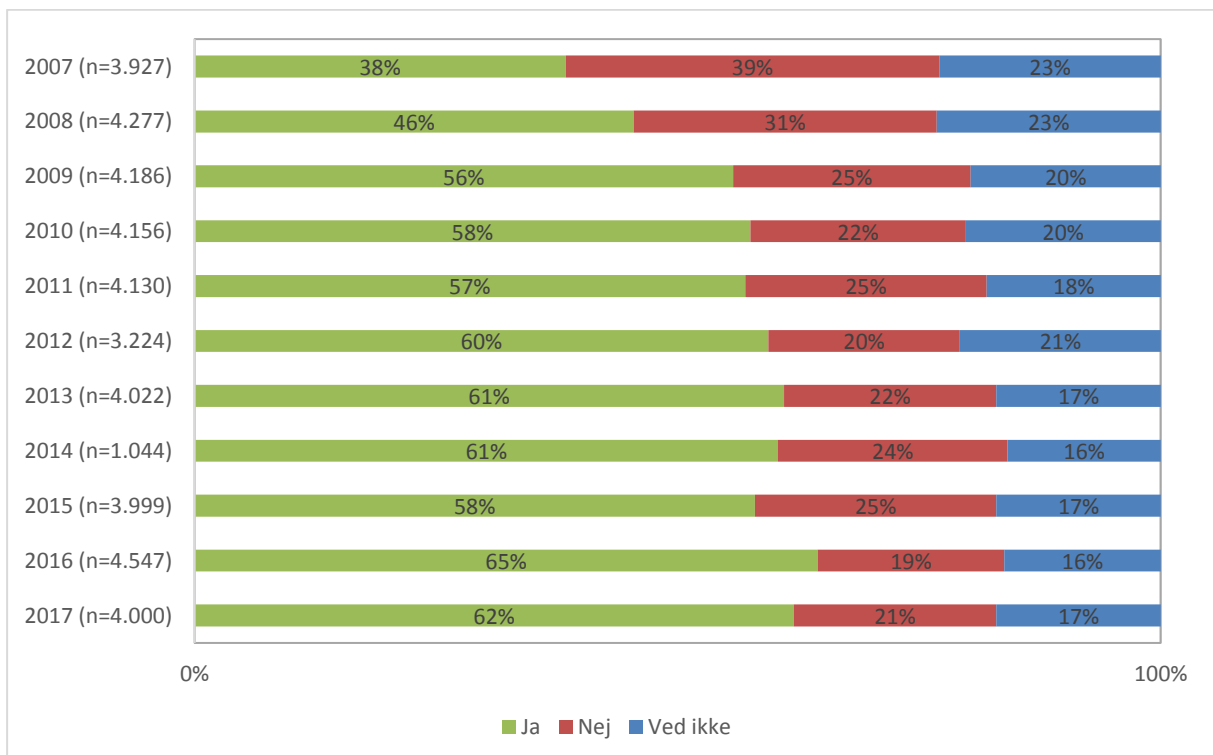
Figur 4.2. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Total og fordelt på køn og alder* (n=4.000).

* Ingen statistisk signifikant forskel i forhold til region.

Udvikling i danskernes holdning til en aldersgrænse

Figur 4.3. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Udvikling fra 2007-2017.

5. Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft

Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

Undersøgelsens 15-25-årige respondenter blev præsenteret for en række forskellige faktorer (fuldkorn, stress, alkohol, solarium mm.), hvoraf kun nogle øger risikoen for kræft. Herefter blev de bedt om at angive, hvilke de mente, øger risikoen for kræft. Ved at præsentrere et bredt omfang af faktorer, der eventuelt kan udgøre en kræftisiko, reduceres risikoen for at lede respondenterne i retningen af korrekte svar. Figur 5.1. og 5.2. illustrerer andelen af respondenter, der har angivet, at solariebrug øger risikoen for kræft.

Figur 5.1.

- 80 % af 15-64-årige ved, at solariebrug øger risikoen for kræft. Flere kvinder (86 %) end mænd (75 %) ved dette.
- Den aldersgruppe, der er mest bevidste om det, er 50-64-årige (84 %), mens den aldersgruppe, der mindst bevidste om det, udgøres af 15-19-årige (75 %) samt 30-39-årige (75 %). Det ser derfor ikke ud til, at der er en klar tendens i forhold til alder og viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft.

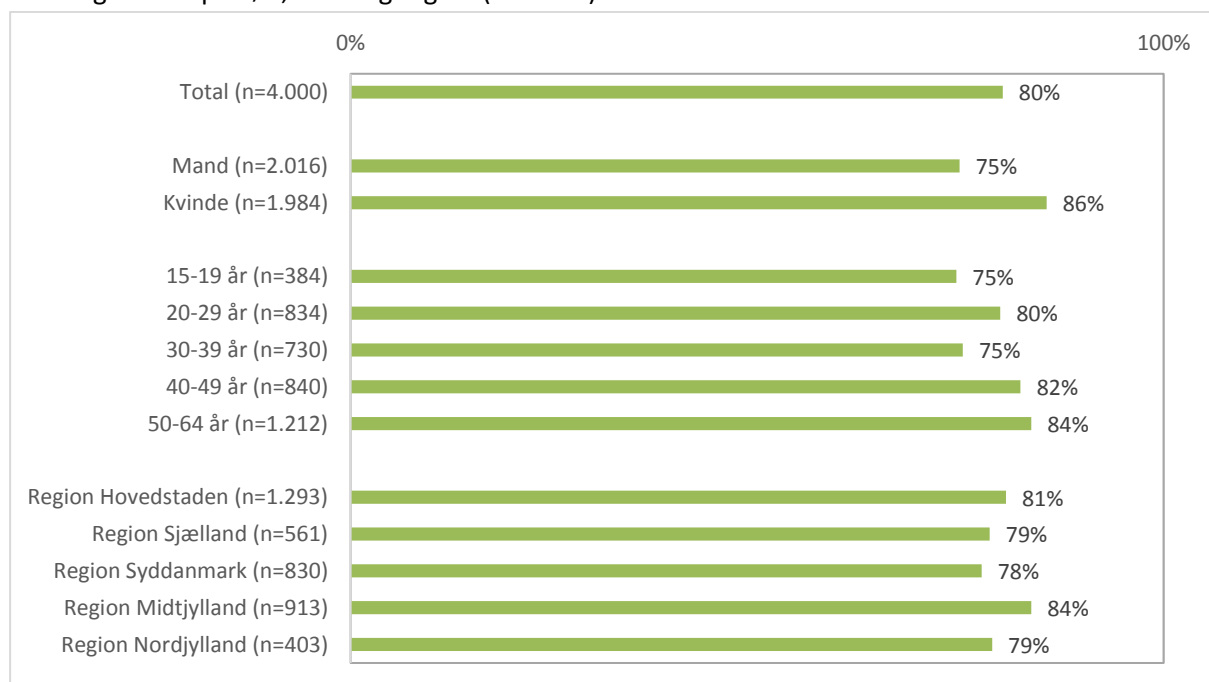
Figur 5.2.

- Andelen, der ved, at solariebrug øger risikoen for kræft, er størst blandt tidligere solariebrugere (87 %) og aldrig-solariebrugere (82 %), mens færre nuværende solariebrugere (61 %) er bevidste om det.

Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

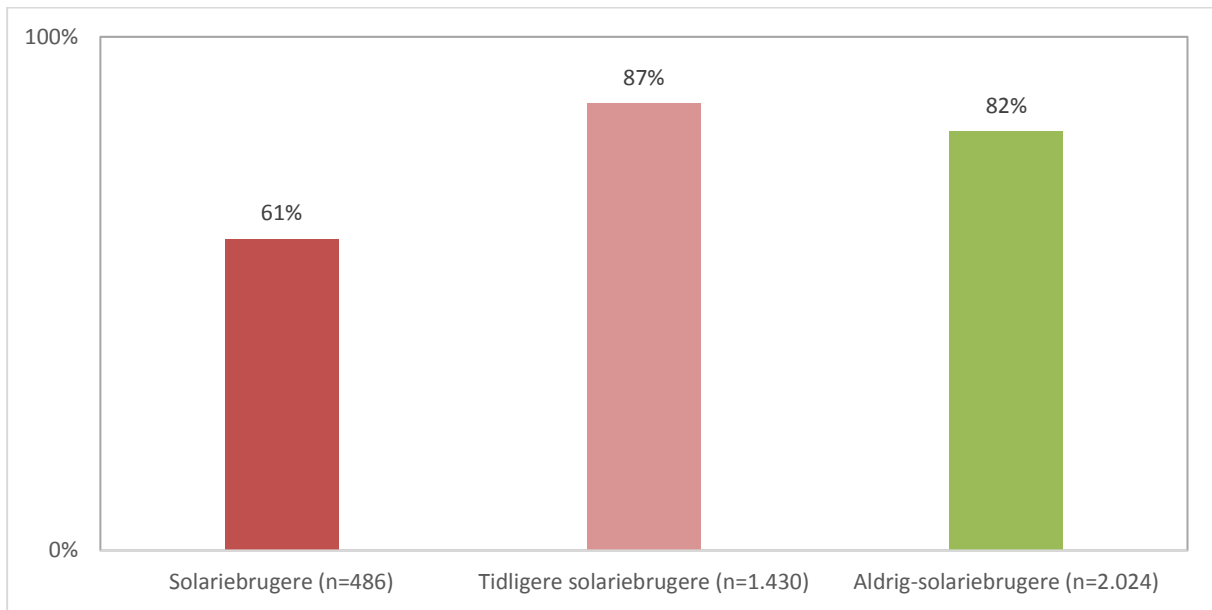
Figur 5.1. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft.

Total og fordelt på køn, alder og region (n=4.000).

Figur 5.2. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Fordelt på solariebrug (n=3.940)¹⁰.

¹⁰ De 60 personer som svarede ved ikke til spørgsmålet om solariebrug er ikke vist i figuren

6. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

Undersøgelse for hudforandringer

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne anbefaler, at man regelmæssigt tjekker sin hud for forandringer.

Figur 6.1.

- 52 % af 15-64-årige undersøger sig selv i en eller anden grad for hudforandringer eller tegn på kræft i huden. 27 % gør det halvårligt eller oftere.
- 39 % af 15-64-årige undersøger aldrig sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft.

Figur 6.2.

- Flere kvinder (31 %) end mænd (23 %) undersøger sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft i huden halvårligt eller oftere.
- Jo højere alder, desto oftere undersøger respondenterne sig selv for hudforandringer eller kræft i huden. 18 % af 15-19-årige undersøger sig selv halvårligt eller oftere, mens det tilsvarende tal er 32 % for 50-64-årige.

Figur 6.3.

- Flere solariebrugere (37 %) og tidligere solariebrugere (32 %) end aldrig-solariebrugere (24 %) undersøger sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft halvårligt eller oftere.

Har man opsøgt læge på grund af hudforandringer?

Figur 6.4.

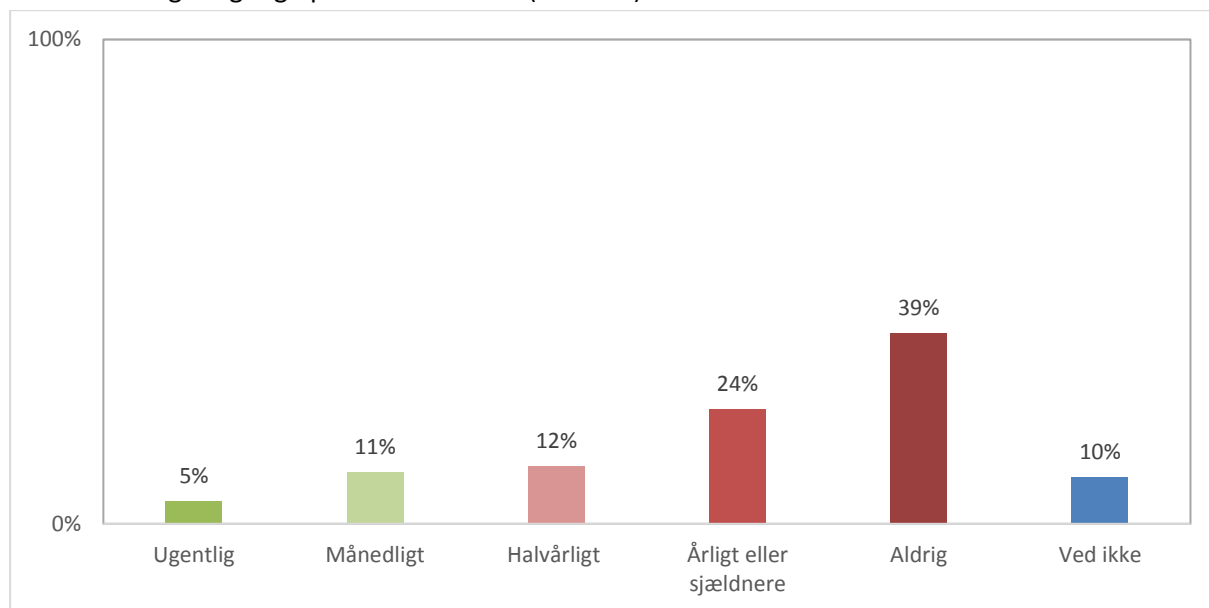
- 86 % af 15-64-årige har aldrig været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden inden for det seneste år.
- 14 % af 15-64-årige har været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden inden for det seneste år. 2 % har været der flere gange, mens 12 % har været der én enkelt gang.

Figur 6.5.

- Lidt flere kvinder (15 %) end mænd (13 %) har inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.

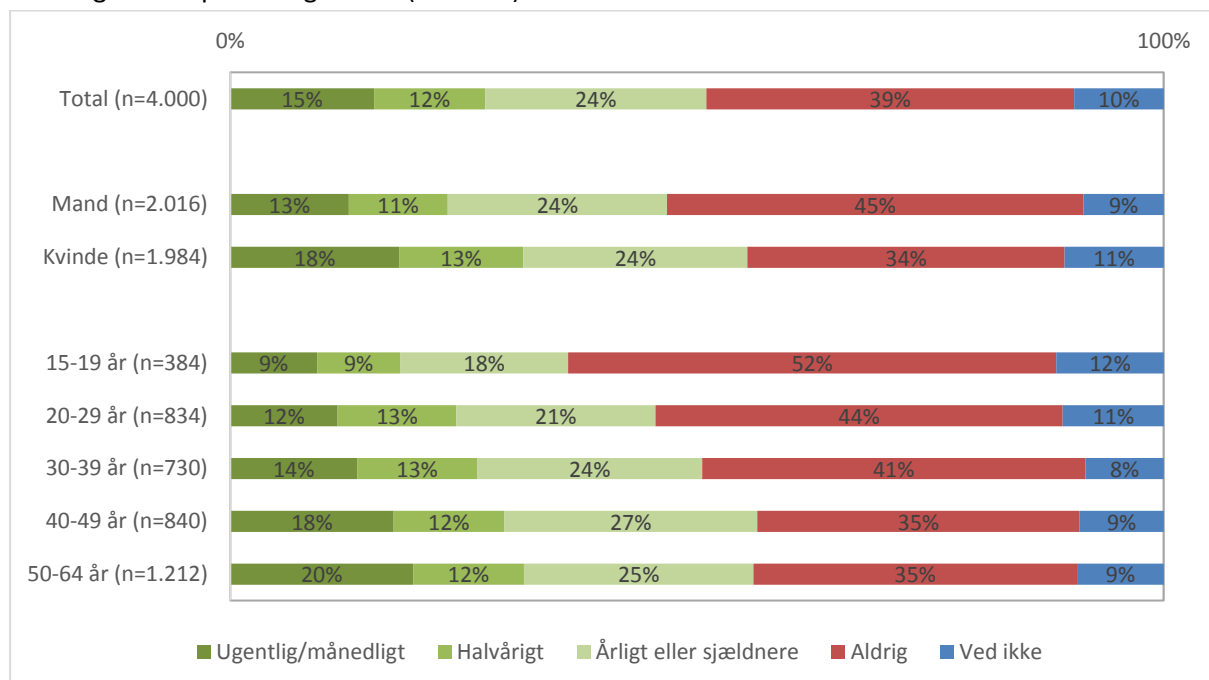
Undersøgelse for hudforandringer

Figur 6.1. Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? (n=4.000).

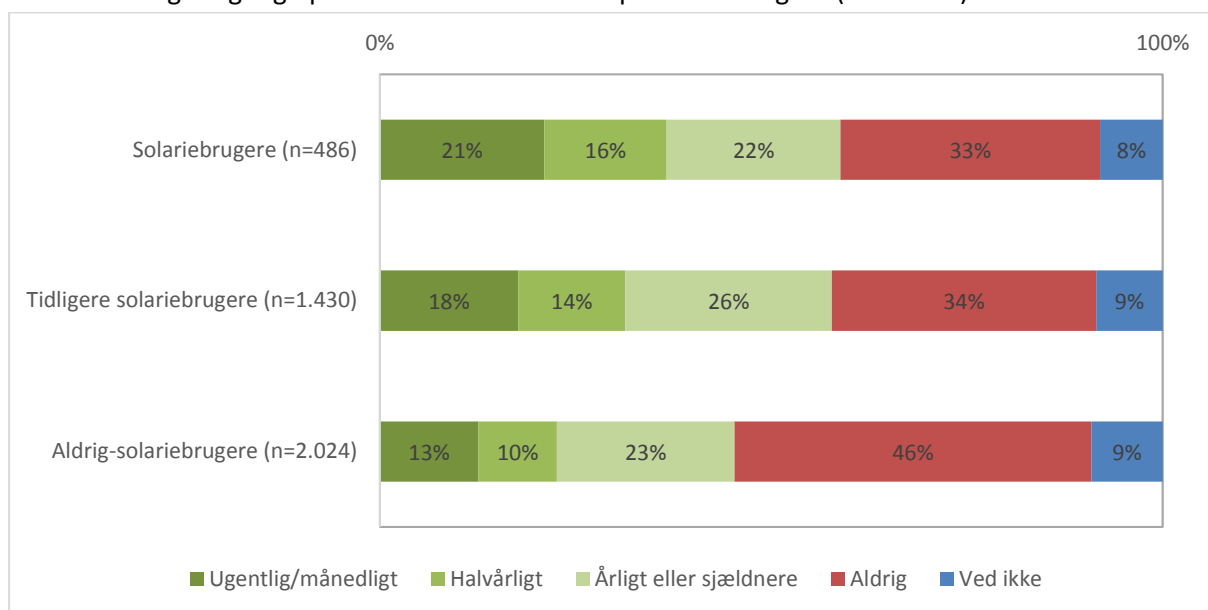
Figur 6.2. Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden?

Total og fordelt på køn og alder* (n=4.000).

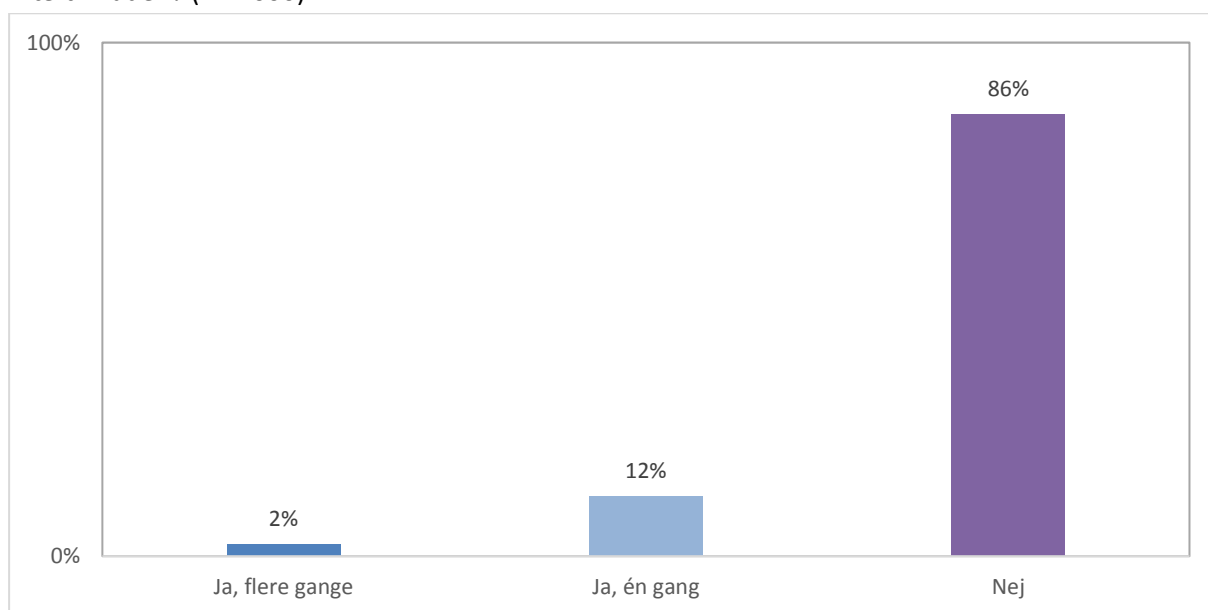
* Ingen statistisk signifikant forskel i forhold til region.

Figur 6.3. Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? Fordelt på solariebrugere (n=3.940¹¹).

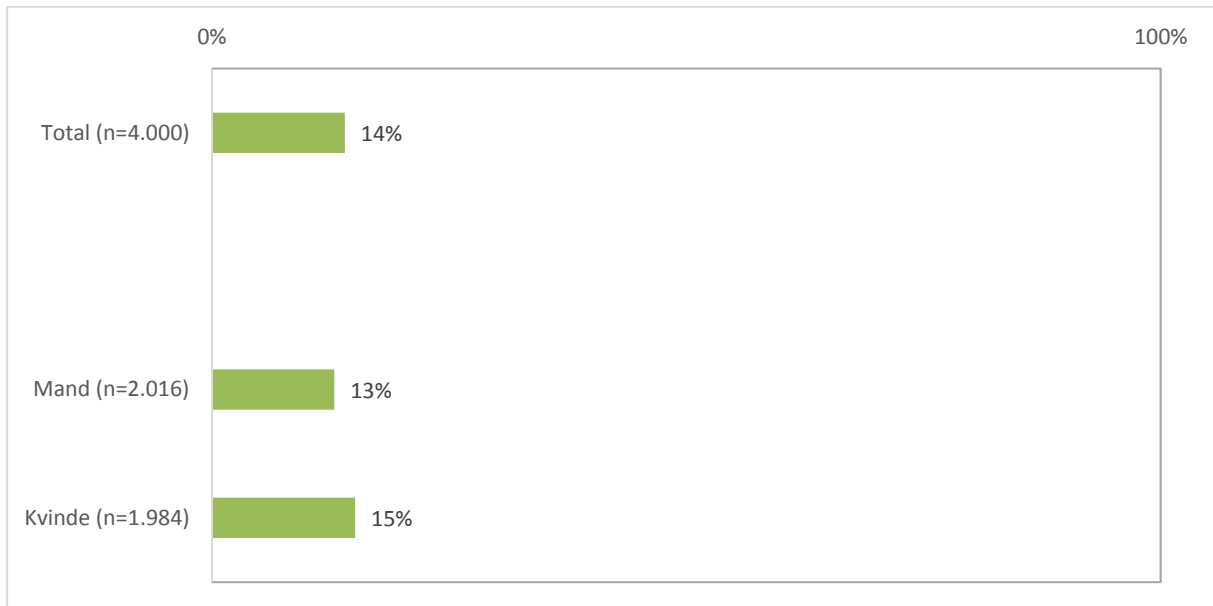
Har man opsøgt læge på grund af hudforandringer?

Figur 6.4. Har du inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden? (n=4.000).

¹¹ De 60 personer, som svarede 'ved ikke' til spørgsmålet om solariebrug, er ikke vist i figuren

Figur 6.5. Andelen af 15-64-årige, der inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.
Totalt og fordelt køn* (n=4.000).

* Ingen statistiske signifikante forskelle i forhold til alder og region.

7. Metode

Denne rapport bygger på data fra en dataindsamling blandt 4.000 danskere i alderen 15-64 år. Data blev indsamlet i perioden 5. september til 8. oktober 2017 af analyseinstituttet Epinion. Data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema, og alle data er selvrapporterede.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed. Spørgeskemaerne har i store træk været ens siden den første dataindsamling, hvilket har gjort det muligt at sammenligne over tid. Der er dog sket nogle ændringer i form af tilføjelse eller fjernelse af spørgsmål, samt ændring i formuleringen i løbet af årene. De 4.000 respondenter besvarede det samme spørgeskema, som bestod af 47 spørgsmål. Nogle af spørgsmålene var afhængige af tidligere svar og derfor har alle respondenter ikke nødvendigvis fået alle 47 spørgsmål.

I dataindsamlingen er der indsamlet data om danskernes solvaner i den danske sommer, på solferie i udlandet og i solarieret. Denne rapport fokuserer udelukkende på danskernes solarievaner. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne har siden 2007 indsamlet årlige data om 15-64-årige danskeres sol- og solarievaner¹².

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via kvoter. Kvoter er en sammensætning af respondenter – f.eks. mænd i alderen 15-19 år fra Region Nordjylland – der svarer til den nationale sammensætning. Denne metode sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd, kvinder)
- Alder (15-19 år, 20-29 år, 30-39 år, 40-49 år og 50-64 år)
- Region (Hovedstaden, Sjælland, Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

---

¹² Rapporterne vedrørende 'Danskernes solvaner i den danske sommer 2017' og 'Danskernes solvaner på solferie 2017' kan findes her: <https://www.cancer.dk/forebyg/skru-ned-for-solen/forskning-og-evaluering/rapporter/>

Tabel 7.1.

		Region				
		Hovedstaden (n=1.293)	Sjælland (n=561)	Syddanmark (n=830)	Midtjylland (n=913)	Nordjylland (n=403)
Mænd (n=2.016)	15-19 år (n= 193)	53	30	42	46	22
	20-29 år (n=426)	149	48	83	101	45
	30-39 år (n=370)	127	47	74	87	35
	40-49 år (n=421)	135	63	88	94	41
	50-64 år (n=606)	174	96	135	136	65
Kvinder (n=1.984)	15-19 år (n=191)	54	29	43	46	19
	20-29 år (n=408)	157	42	74	96	39
	30-39 år (n=360)	134	45	69	79	33
	40-49 år (n=419)	135	64	87	93	40
	50-64 år (n=606)	175	97	135	135	64

Kvoterne var baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Der er sikret en repræsentativitet gennem besvarelser med en afvigelse på maksimalt +/- 5 % i forhold til kvoterne fra Danmarks Statistik.

Invitation af deltagere

Personer i alderen 15-64 år fra Epinions Danmarkspanel blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksomme på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Epinion, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden, og at de ved at besvare spørgeskemaet deltog i lodtrækningen om gavekort.

Respondenter i undersøgelsen

I Epinions dataindsamlingsystem er det desværre ikke muligt at få oplyst, hvor mange personer, der i første omgang blev inviteret til at blive en del af undersøgelsen. De, der imidlertid er blevet inviteret til at deltage, har i starten af skemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer, er personerne blevet inddelt i kvoter, jf. tabel 7.1.

I alt har 14.452 respondenter påbegyndt spørgeskemaet. Ud af disse har 4.000 personer besvaret hele spørgeskemaet (28 %). Blandt dem, som har påbegyndt undersøgelsen, er 1.683 (12 %) blevet ekskluderet, fordi de har afbrudt undersøgelsen, før de var igennem alle spørgsmål, mens 8.769 (60 %) er blevet ekskluderet, fordi de enten ikke har passet ind i målgruppen, eller fordi den kvote, som de passede ind i, allerede var fyldt. Samlet set giver det et datasæt på 4.000 respondenter.

Tabel 7.2. Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	14.449 (100 %)	1.683 afbrød undersøgelsen (12 %)
		8.769 blev ekskluderet i undersøgelsen (60 %) (passer ikke i målgruppen eller kvoten er fyldt)
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet og anvendes i denne rapport	4.000 (28 %)	

Webundersøgelser og begrænsninger

Webundersøgelser er både billigere og mindre tidskrævende end postale undersøgelser og telefoninterviews. En ulempe er imidlertid, at svarprocenten for webundersøgelser generelt er lavere end for andre former for undersøgelser [7]. Til gengæld kan dataindsamlingen via kvoter sikre, at det ønskede antal besvarelser fra en bestemt gruppe kan opnås. Dette forhold gør, at bortfaldsproblematikken til en vis grad imødekommes i denne type undersøgelser.

Det kan dog ikke udelukkes, at respondenter, der vælger at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den danske befolkning generelt. Da vi ikke har nogen oplysninger om de personer, som ikke har besvaret spørgeskemaet, er det ikke muligt at lave en bortfaldsanalyse. Man kan dog forestille sig, at personer med de – ifølge Solkampagnen – korrekte solarievaner vil være overrepræsenteret i undersøgelsen. Det kan opleves som selvbekræftende at udfylde et spørgeskema, hvor man ved, at man svarer det, som afsenderen gerne vil høre. Derfor er det muligt, at danskernes solarievaner er mindre hensigtsmæssige i den generelle befolkning end i undersøgelsespopulationen. Det vil sige, at det er muligt at andelen af solariebrugere er højere end hvad denne rapport finder.

Ligesom personer, der vælger at deltage i undersøgelsen, kan skille sig ud fra den danske befolkning, kan det også tænkes, at de personer, der er medlem af et internetbaseret panel som Epinions Danmarkspanel, og dermed inviteres til undersøgelsen, skiller sig ud fra den danske befolkning. Ifølge Epinion kan paneler eksempelvis have en vis overrepræsentation af informationssøgende og nysgerrige personer, og der kan være en underrepræsentation af visse grupper – eksempelvis socialt dårligt stillede, kortuddannede og personer med anden etnisk herkomst end dansk. Epinion har dog en række værktøjer, der skal forsøge at sikre, at sammensætningen af personer i panelet ligner den danske befolkning så meget som muligt. Blandt andet sker der en løbende udskiftning i panelet således, at panelets medlemmer ikke udelukkende udgøres af en særlig trofast type af respondenter, men af en respondentgruppe, der varierer fra år til år. Problematikkerne omkring, hvorvidt

undersøgelsens deltagere ligner baggrundsbefolkningen, har været de samme i alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført, og derfor er det muligt at kigge på udviklingstendenser over tid.

Statistiske analyser

I rapportens analyser undersøges det, om der er forskelle i forhold til køn, alder og region. Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 23 (SPSS Inc.). For at teste om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $<0,05$ anses som statistisk signifikant.

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere unge end ældre, der går i solarium, fordi der er statistisk signifikant flere unge end ældre, der går i solarium.

Kun sammenhænge, der er uafhængige af 'Ved ikke'/'Husker ikke'-kategorier, rapporteres. Det vil sige, at sammenhænge kun rapporteres, hvis den statistiske signifikante forskel skyldes en forskel i eksempelvis mænd og kvinders solarieadfærd og ikke skyldes en forskel i 'ved ikke'/'husker ikke'-kategorien.

Spørgsmål til undersøgelsen

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed ved analysekonsulent Maria Kristine H. Meyer (marmey@cancer.dk).

Litteratur

1. Ghassassi, F.E., et al., *WHO International Agency for Research on Cancer Monograph Working Group. A review of Human Carcinogens - Part D: Radiation*. *Lancet Oncol*, 2009. **10**: p. 751-752.
2. Boniol, M., et al., *Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis*. *BMJ*, 2012. **345**: p. e4757.
3. Boniol, M., *Correction: Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis*. *BMJ*, 2012. **345**: p. e8503.
4. IARC, *Radiation: Volume 100 D – a review of human carcinogens*. International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO), 2012.
5. Engholm G, et al. *NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 8.0 (20.12.2017)*. Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Available from <http://www.ancr.nu>, accessed on 01/03/2018. 2017.
6. Ferlay J, S.I., Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F *GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 11*. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer. Available from <http://globocan.iarc.fr>, accessed on 18/04/16. 2013.
7. Dobrow, M., et al., *Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates*. *J.Med Internet Res*, 2008. **10**(4): p. e30.

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2017. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 4.000 danskere i alderen 15-64 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region og blev gennemført i 2017.

I rapporten belyses, hvor mange 15-64-årige danskere, der går i solarium, debutalderen for solariebrug, hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, kendskabet til sammenhængen mellem solariebrug og kræft, samt hvor almindeligt det er blandt 15-64-årige danskere at undersøge sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden. Derudover belyses udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2017.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens
Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.skrunedforsolen.dk